

Arja Hyvärinen
Metla/Tietopalvelu
PL 18
01301 Vantaa

Esitelmän lyhennelmä

Matsutake-seminaari
Kihniössä 25.9.2007

Koiran käyttö männytuoksuvalmuskan etsinnässä

Koiria on Suomessa käytetty menestyksekkäästi monien sienilajien, kuten kantarellin, suppilovahveron ja korvasienen etsintään. Ei siis ole mikään ihme, että koulutettu koira pystyy löytämään suhteellisen helposti myös männytuoksuvalmuskan eli matsutake-sienen.

Koiran haju-aisti on sen kehittynein aisti, ja se on noin miljoonakertainen ihmiseen verrattuna. Isoilla koiraroduilla haistamiselinten kokonaispinta-ala on suurempi ja näinollen myös haistamiskyky parempi kuin pienillä koirilla. Koiran nenä on erehtymätön, joten se haistaa täsmällisesti oikean, sille opetetun sienilajin. Koira myös löytää hankalasti kasvillisuuden tai karikkeen sisällä piilossa olevat, vasta kehittymässä olevat itiöemät.

Itselläni on kokemusta keskikokoisiin koirarotuihin kuuluvan espanjanvesikoiran kouluttamisesta matsutake-koiraksi. Rodulla tai koiran tyypillä ei sinänsä ole merkitystä etsintätyöskentelyn kannalta, joskin eräitä poikkeuksia on. Tärkein sienikoiran ominaisuus on koiran oma innokkuus etsintään, nuuskimiseen ja työskentelemiseen ihmisen kanssa. Kovin lyhyt- tai lytynenäiset tai näköaistin pohjalta toimivat koirarodut soveltuvat muita huonommin sientenetsintään. Voimakkaan metsästysvietin omaavilla yksilöillä on puolestaan suuri vaara harhautua kesken sientenetsinnän riistan jäljille. Maailman ainoa puhtaasti sienikoiraksi kehitetty rotu on *Lagotto romagnolo* eli "tryffelikoira" - alkujaan italialainen vesikoira.

Koulutus

Koiran kouluttaminen siten, että se osaa halutulla tavalla ilmaista löytönsä ohjaajalleen, vaatii aluksi paljon lyhytkestoisia harjoitusjaksoja ja toistoja erilaisissa ympäristöissä ja häiriötilanteissa. Kun koira oppii tunnistamaan yhden sienilajin, sen ehdollistaminen muihin sieniin sujuu melko helposti. Säännöllinen koulutus ja harjaantuminen parantavat entisestään koiran etsintätyöskentelyä ja hajunerottamiskykyä. Ohjaajan ongelmana on kuitenkin muistaa palkita koira hyvästä työstä ja säilyttää sen motivaatio korkeana, vaikka sieniä ei joka kerta löytyisikään!

arja.hyvarinen@metla.fi